

ОБЩИ УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ДОГОВОРИТЕ С КЛИЕНТИ ЗА СДЕЛКИ С ЦЕННИ КНИЖА

Версия: 0.984 /02.12.2008г.

© ББР, 2008 г.

ОБЩИ УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ДОГОВОРИТЕ С КЛИЕНТИ ЗА СДЕЛКИ С ЦЕННИ КНИЖА

РАЗДЕЛ I ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. "Българска банка за развитие" АД, гр. София, е вписана в регистъра при Комисията за финансов надзор като инвестиционен посредник под № 03-0196; има разрешение от Българска народна банка за извършване на банкови сделки № 100-000078/25.02.1999 год., ЕИК 121856059.

Чл. 2. (1) "Българска банка за развитие" АД извършва публично привличане на парични влогове и други възстановими средства от страната и чужбина и използването им за предоставяне на кредити или друго финансиране, директно или чрез банки посредници, за своя сметка и на собствен риск.

(2) "Българска банка за развитие" АД може да извършва и следните дейности:

1. търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти със:
  - а) инструменти на паричния пазар – чекове, менителници, депозитни сертификати и други;
  - б) чуждестранна валута;
  - в) финансови фючърси, опции, инструменти, свързани с валутни курсове и лихвени проценти, както и други деривативни инструменти;
2. извършване на безналични преводи и други форми на безналични плащания като акредитив и инкасо, както и извършване на парични преводи извън изброените случаи;
3. дейност като депозитарна или попечителска институция;
4. консултации относно портфейлни инвестиции;
5. гаранционни сделки;
6. покупки на вземания, произтичащи от доставка на стоки или предоставяне на услуги, и поемане на риска от събирането на тези вземания/факторинг/;
7. финансов лизинг;
8. придобиване и управление на дялови участия;
9. търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с прехвърляеми ценни книжа, участие в емисии на ценни книжа, както и други услуги и дейности по чл. 5, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти ;
10. финансово брокерство;
11. събиране, предоставяне на информация и референции относно кредитоспособността на клиенти;
12. други подобни дейности, определени с наредба на Българска народна банка.

(3) "Българска банка за развитие" АД може да извършва и други дейности, незабранени със закон, когато това е необходимо във връзка с осъществяване на нейната дейност или в процеса на събиране на вземанията си по предоставени кредити. БАНКАТА може да създава или да придобива дружества за извършване на спомагателни услуги.

(4) "Българска банка за развитие" АД привлича приоритетно парични влогове на свои служители и на лица, ползващи услуги на банката.

(5) "Българска банка за развитие" АД може да участва в дружества, консорциуми и други форми на сдружаване при спазване изискванията на действащото законодателство.

(б) Клиенти на "Българска банка за развитие" АД при дейността и като инвестиционен посредник, наричана по-долу "Инвестиционен посредник", могат да бъдат всички български юридически лица, наричани по-долу „клиентите“.

РАЗДЕЛ II **ОГРАНИЧЕНИЯ НА БАНКАТА КАТО ИНВЕСТИЦИОНЕН ПОСРЕДНИК**

Чл. 4. (1) Инвестиционният посредник не може:

1. да предлага съвети на клиентите, които не са поискали това или консултации по въпроси, които не са поставени от тях
2. да извършва дейност за сметка на клиент, ако не е информирал клиента за потенциалните конфликти на интереси, както и за конфликти на интереси с друг клиент, ако с това няма да се наруши съществуващо задължение за спазване на поверителност или да се застрашат интересите на другия клиент, включително в случаите, когато:
  - а) инвестиционният посредник или негов брокер е придобил или може да придобие ценни книжа, чието закупуване препоръчва на клиента, или когато извършва сделки за собствена сметка с тези ценни книжа;
  - б) е предвидено специално възнаграждение за инвестиционния посредник или за брокера, ако препоръчаната сделка бъде извършена;
  - в) може да възникне или е възникнал конфликт с интереса на друг клиент на инвестиционния посредник;
3. да извършва сделки за сметка на клиент в обем или честота, на цени или с определена насрещна страна, за които според обстоятелствата може да се приеме, че се извършват изключително в интерес на инвестиционният посредник.
4. да предоставя невярна информация, включително за:
  - а) цената или стойността на ценната книга;
  - б) емитента;
  - в) имуществените задължения, произтичащи от сделки с ценни книжа;
5. да се отклонява от подадената поръчка, освен ако отклонението не в явен интерес на клиента;
6. да извършва сделки за сметка на клиенти в обем или с честота, за които според обстоятелствата може да се приеме, че се извършват изключително в интерес на инвестиционния посредник;
7. да купува за своя сметка ценни книжа, за които негов клиент е подал поръчка за покупка, и да ги продава на клиента на цена, по-висока от цената, на която ги е купил;
8. да прави симулативни предложения за сключване на сделки с ценни книжа, да сключва сделки с ценни книжа, с които се създава невярна представа за цената или обема на търговия с ценните книжа, или сделки, които са привидни, да разпространява неверни слухове и необосновани прогнози, както и да извършва други заблуждаващи действия във връзка с цената или обема на сделките с ценни книжа;
9. да продава за своя или за чужда сметка финансови инструменти, които Инвестиционният посредник съответно неговият клиент, не притежава освен при условията и по реда на наредба;
10. да извършва за своя или за чужда сметка действия с пари и финансови инструменти на клиента, за които не е оправомощен от клиента;
11. да участва в извършването на прикрити покупки или продажби на финансови инструменти;
12. да получава част или цялата изгода, ако инвестиционният посредник е сключил и изпълнил сделката при условия, по благоприятни от тези, които е установил клиентът;
13. да извършва дейност по друг начин, който застрашава интересите на неговите клиенти или стабилността на пазара на ценни книжа;

14. да предлага съвети на непрофесионални клиенти, които не са поискали това, или консултации по въпроси, които не са поставени от тях;

(2) Забраната по ал. 1, т. 2 не се прилага за сделки, за извършването на които клиентът е дал изрични нареждания по своя инициатива.

(3) Забраната по ал. 1, т. 6 и 7 се отнася и за членовете на управителните и контролните органи на инвестиционния посредник и за лицата, които по договор работят за него, и за свързани с тях лица.

(4) Инвестиционният посредник няма право във връзка с предоставянето на инвестиционни или допълнителни услуги да заплаща, съответно да получава и предоставя, възнаграждение, комисионни или непарична облага, освен:

1. възнагражденията, комисионните или непаричната облага, платени или предоставени от или на клиента или негов представител;
2. възнагражденията, комисионните или непаричната облага, платени или предоставени от или на трето лице или негов представител, ако са налице следните условия:
  - а) съществуването, естеството и размерът на възнаграждението, комисионната или непаричната облага са посочени на клиента ясно, по достъпен начин, точно и разбираемо, преди предоставяне на съответната инвестиционна или допълнителна услуга, а когато размерът не може да бъде определен, е посочен начинът за неговото изчисляване;
  - б) заплащането, съответно предоставянето, на възнаграждението, комисионната или непаричната облага, е с оглед подобряването на качеството на услугата и не нарушава задължението на инвестиционният посредник да действа в най добър интерес на клиента;
3. присъщи такси, които осигуряват или са необходими с оглед предоставянето на инвестиционните услуги като разходи за попечителски услуги, такси за сетълмент и обмен на валута, хонорари за правни услуги и публични такси, които по своя характер не водят до възникване на конфликт със задължението на инвестиционният посредник да действа честно, справедливо и професионално в най добър интерес на клиента.

(5) Инвестиционният посредник е изпълнил задължението по ал. 4, т. 2 когато:

1. е представил съществените условия на договорите относно възнаграждението комисионната или непаричната облага в обобщена форма;
2. предоставя детайлна информация относно възнаграждението, комисионната или непаричната облага по искане на клиента;
3. предоставянето на информация е честно, справедливо и в интерес на клиента.

(6) Забраната по ал. 4, не се отнася до таксите, които инвестиционният посредник заплаща на Централния депозитар и на регулираните пазари на ценни книжа.

Чл. 5. (1) Инвестиционният посредник не може да сключи договора по чл. 24, ал. 1 на Наредба № 38 на КФН, ако клиентът или негов пълномощник не е представил и не е подписал всички необходими документи по чл. 24 и чл. 25 на Наредба № 38 на КФН, представил е документи с явни нередности или данните в тях са непълни, имат неточности или противоречия или е налице друго обстоятелство, което поражда съмнение за ненадлежна легитимация или представляване. Инвестиционният посредник не може да сключи договор по чл. 24, ал. 1 на Наредба № 38 на КФН ако насрещната страна е представлявана от пълномощник, който декларира извършването по занятие на сделки с финансови инструменти.

(2) Инвестиционният посредник не може да заяви пред Централния депозитар прехвърляне на безналични ценни книжа от лична сметка по клиентска подсметка към инвестиционния посредник, ако клиентът или негов пълномощник не е представил удостоверителен документ (депозитарна разписка) за ценните книжа или е налице друго обстоятелство, което поражда съмнение за ненадлежна легитимация или представяване.

Чл. 6. (1) Инвестиционният посредник няма право да изпълни нареждане на клиент, ако клиентът, съответно неговият представител, откаже да подаде декларация по чл. 35 ал. 1 от Наредба № 38 на КФН, декларирано е, че притежава вътрешна информация или декларира, че сделката – предмет на поръчката, представлява прикрита покупка или продажба на финансови инструменти. Отказът по изречение първо се удостоверява с отделен документ, подписан от клиента.

(2) Инвестиционният посредник няма право да изпълни нареждане, ако е декларирано или установи, че финансовите инструменти – предмет на поръчката за продажба не са налични по сметка на клиента или са блокирани в депозитарна институция, както и върху тях е учреден залог или наложен запор.

Чл. 7. Инвестиционният посредник извършва оценка за подходяща услуга съгласно ЗПФИ. Инвестиционният посредник няма право да предоставя инвестиционни консултации или да управлява портфейл на клиент, ако клиента откаже да предостави информацията относно опита, познания и рисковете, свързани с управлението на неговия портфейл, както и за финансови му възможности.

РАЗДЕЛ III

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА БАНКАТА КАТО ИНВЕСТИЦИОНЕН ПОСРЕДНИК

Чл. 8. (1) При осъществяване на дейността си, инвестиционният посредник е длъжен да:

1. пази търговските тайни на клиентите и техния търговски престиж.
2. да уведомява своите клиенти дали продава или купува ценни книжа за своя или за чужда сметка.
3. изпълнява с предимство поръчките на клиентите пред сделките за собствена сметка.
4. отдели своите ценни книжа и парични средства от тези на своите клиенти. Инвестиционният посредник не отговаря пред кредиторите си с ценните книжа и паричните средства на своите клиенти.
5. регистрира в дневника по чл. 9 ал. 2 от настоящите Общи условия, сключените сделки с ценна книжа по реда на извършването им, не по-късно от края на работния ден.
6. съхранява дневникът по т. 5 най-малко 5 (пет) години след приключването му
7. класифицира лицата, на които предоставя инвестиционни услуги, като непрофесионални клиенти, професионални клиенти или приемлива насрещна страна. Всеки клиент класифициран, като професионален, може да поиска от Инвестиционния посредник да бъде третиран, като непрофесионален.
8. предоставя на клиентите си политика за изпълнение на клиентските нареждания за сделки с финансови инструменти.
9. отбелязва за всяка сделка името или наименованието на страните по нея, времето на сключване, цената и начина на плащане, както и всички други условия, определени от ЗПФИ и актовете по прилагането му.
10. уведомява своите клиенти за рисковете от сделките с финансови инструменти.

(2) Интересът на клиента има приоритет при сключването и изпълнението на сделки от инвестиционния посредник.

(3) Когато сделката се сключва и изпълнява на фондовата борса или на друг регулиран пазар на ценни книжа, за сключването и изпълняването се прилагат правилата на съответната фондова борса или регулиран пазар, дори и в договорите между инвестиционния посредник и клиента да е уговорено друго.

Чл. 9. (1) При извършване на сделки с ценни книжа, инвестиционни консултации и други действия, свързани с ценни книжа, за сметка на клиенти инвестиционният посредник полага дължимата грижа за защита на техните интереси.

(2) Инвестиционният посредник завежда в специален дневник по реда на постъпването им всички нареждания на клиентите, включително идентичните и ги изпълнява, спазвайки този ред.

(3) Инвестиционният посредник задържа за своя архив удостоверителните документи (депозитарните разписки) по Чл .5 ал. 2 и ги предава на Централния депозитар по ред, определен в правилника на Централния депозитар.

(4) Инвестиционният посредник открива на клиента подсметка в депозитарна институция въз основа на писмен договор по чл. 24, ал. 1 на Наредба № 38 на КФН и в предвидените в него условия.

Чл. 10. Ако инвестиционният посредник сключи и изпълни сделката при условия, по-благоприятни от тези, които е установил клиентът, цялата изгода принадлежи на клиента.

Чл. 11. Инвестиционният посредник може да договаря "сам със себе си" само ако това е изрично предвидено в сключения с клиента конкретен договор.

Чл. 12. Инвестиционният посредник отказва да сключи договора по чл. 24, ал. 1 на Наредба № 38 на КФН, както и да изпълни поръчка на клиент за сделка с ценни книжа, ако това би довело до неизпълнение на изискванията на Закона за мерките срещу изпирането на пари и на актовете по прилагането му, като най-късно в 3-дневен срок от отказа уведомява съответните органи.

Чл. 13. (1) Когато поръчките ще се изпълняват на фондовата борса, инвестиционният посредник в съответствие със специалните изисквания на борсовия правилник приема и изпълнява следните стандартни видове поръчки:

1. лимитирани - поръчки за покупка или продажба на определено количество финансови инструменти при посочена пределна цена;
2. пазарни - поръчки за покупка или продажба на определено количество финансови инструменти по най-добрата цена на борсовия пазар в момента на въвеждането им в търговската система на Борсата;
3. пазарни-към-лимитирани - пазарни поръчки, които се удовлетворяват по цената на най-добрата насрещна лимитирана поръчка. Ако към момента на въвеждането такава не съществува или са активни единствено насрещни пазарни поръчки, поръчката от тип "пазарна-към-лимитирана" се отхвърля от Системата.

(2) В зависимост от условията за изпълнение по време на непрекъснатата търговия, поръчките могат да бъдат от типа:

1. "веднага или никога", които се изпълняват незабавно и във възможно най-пълен обем. Неизпълнената част от поръчката се отменя от Системата;
2. "изпълни или отмени", които се изпълняват незабавно и в пълен обем, а ако това е невъзможно, се отменят от Системата;

В зависимост от валидността си поръчките биват:

1. валидни до отмяна - поръчки, които се пренасят от една борсова сесия към следващата, докато не бъдат отменени, но за не по-дълъг период от 90 (деветдесет) календарни дни;
2. валидни за деня - поръчки, валидни само за една сесия, които след нейния край се отменят от Системата;
3. валидни до дата – поръчки, неизпълнената част на които се пренася от една борсова сесия към следваща, докато не настъпи предварително посочен ден, но за не по-дълъг период от 90 (деветдесет) календарни дни.

В зависимост от фазата на търговската сесия, за която са предназначени, поръчките биват валидни:

1. Само за откриващ аукцион;
2. Само за закриващ аукцион;
3. Само за междинни аукциони;
4. Само за аукциони, независимо от вида им;
5. За цялата търговска сесия.

(3) На Борсата се допуска въвеждането на стоп-поръчки, чието изпълнение става възможно при достигане на предварително определена цена (стоп цена). Стоп-поръчките биват:

1. пазарни стоп-поръчки,;
2. лимитирани стоп-поръчки;
3. На Борсата се допуска въвеждането на "айсберг" поръчки - лимитирани поръчки с валидност за деня, които се характеризират с общ обем и с върхов (пиков) обем и при които във всеки един момент в Системата е видима само остатъчната част от върховия обем.

(4) Инвестиционният посредник може да упражнява правата по ценните книги, включително и да събира доходите по тях, ако това се уговори в конкретния договор.

Чл. 14. (1) В случаите, когато инвестиционният посредник сключва сделка за сметка на непрофесионален клиент, която не е в изпълнение на договор за управление на индивидуален портфейл инвестиционният посредник изпраща на траен носител или ако е уговорено в конкретния договор чрез дистанционен способ (по e-mail или по пощата на посочен от клиента адрес), при първа възможност, но не по-късно от първия работен ден следващ сключването на сделката, потвърждение за сключената сделка. Ако потвърждението е прието от инвестиционният посредник чрез трето лице, уведомяването на клиента се извършва не по-късно от първия работен ден, следващ деня, в който инвестиционният посредник е получил потвърждението от третото лице.

(2) Потвърждението по ал. 1 трябва да съдържа, такава част от следната минимална информация, която е относима към конкретната сделка при съответно приложение на табл. 1 от Приложение 1 на регламент 1287/2006/ЕК :

1. идентификация на инвестиционния посредник, който предоставя информацията
2. трите имена и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление на клиента;
3. дата и време на сключване на сделката;
4. вид на подаденото нареждане;
5. същност на нареждането /купува, продава или др./
6. място на изпълнение на нареждането;
7. идентификация на финансовите инструменти;
8. индикатор купува/продава;

9. брой;
10. обща стойност на сделката;
11. единична цена;
12. Обща сума на комисионните и разходите за сметка клиента;
13. Отклонение в цената, ако има такава;
14. задължения на клиента по отношение на сетълмента по сделката, включително крайния срок за плащане и данни за сметката, по която трябва да се извърши прехвърлянето.
15. съобщение, че насрещна страна по сделката с клиента е инвестиционният посредник, друго лице от групата на инвестиционния посредник или друг клиент на инвестиционния посредник, освен когато поръчката е изпълнена чрез търговска система, която допуска анонимна търговия..

(3) Ако сетълментът не бъде извършен на посочената дата или възникне друга промяна в информацията, съдържаща се в потвърждението, инвестиционният посредник уведомява клиента до края на работния ден, в който посредникът е узнал за промяната.

(4) Инвестиционният посредник в срок до 3 работни дни от писменото искане уведомява клиента за датата на въвеждане на поръчката на пазара и за номера на сделката на регулирания пазар и му предоставя друга допълнителна информация относно изпълнението на поръчката.

Чл. 15. (1) Инвестиционният посредник, който предоставя на клиенти услугата управление на портфейл, предоставя на траен носител или ако е уговорено в конкретния договор чрез дистанционен способ (по e-mail или по пощата на посочен от клиента адрес), на всеки клиент периодичен отчет относно извършените за сметка на клиента дейности, свързани с управлението на портфейл, освен ако се предоставя на клиента от трето лице

(2) за непрофесионалните клиенти отчетът съдържа следната информация, която е необходима:

1. наименованието и адреса на инвестиционния посредник;
2. наименование или друго означение на сметката на клиента;
3. данни за съдържанието и оценката на портфейла, включително детайлна информация за всеки финансов инструмент, включен в него, пазарна цена за всеки финансов инструмент или справедливата цена, ако пазарната цена не може да бъде определена, паричния баланс в началото и в края на отчетния период, както и действията по управление на портфейла през този период;
4. общия размер на таксите и комисионните платени през отчетния период;
5. сума на дивидентите, лихвите и други плащания, получени от инвестиционния посредник през отчетния период;
6. информация за корпоративни действия, даващи определени права във връзка с финансовите инструменти от портфейла.

(2) В случай че инвестиционният посредник не е сключил договор за управление на индивидуален портфейл, предоставя на клиента си отчет по ал. 1 към 31 декември на съответната година, както и при поискване от клиента при условия и по ред, определени в договора.

(3) Инвестиционният посредник уведомява клиента си при условия и по ред, определени в договора, когато за клиента възникне задължение по чл. 145 ЗППЦК в резултат на извършени за негова сметка сделки с ценни книжа, включително при доверително управление на индивидуален портфейл от ценни книжа и/или пари.

(4) Инвестиционният посредник уведомява клиентите за възможността да възникнат други разходи, включително данъци, свързани със сделки с финансови инструменти или предоставени инвестиционни услуги, които не се плащат чрез посредника и не са наложени от него.

Чл. 16. Инвестиционният посредник в срок до 3 работни дни уведомява клиентите си по реда на чл. 14, ал. 1 за всяка съществена промяна в неговата организация и дейност, която може да се отрази неблагоприятно върху изпълнението на сключен договор. Това не се прилага спрямо клиенти, които дават само дребни нерегулярни поръчки за сключване на сделки с ценни книжа, с изключение на уведомяването при промяна в наименованието, седалището, адреса на управление или адреса за кореспонденция на посредника.

Чл. 17. (1) Инвестиционния посредник има право да изисква пълната стойност на сделката от клиента, включително възнаграждение за извършената финансова услуга към момента на подаване на поръчката, освен ако в конкретния договора не е предвидено друго.

(2) Инвестиционният посредник не изпълнява нарежданията на лица, ако не са спазени изискванията на нормативната уредба или е налице съмнение от редовността на предоставените документи или идентификация на клиента

Чл. 18. (1) Инвестиционният посредник е длъжен да пази ценните книжа и паричните средства, което е получил във връзка с възложената му сделка .

(2) Ценните книжа се пазят в Централния депозитар или в друга депозитарна институция, по индивидуални сметки на името на клиента, управлявани от инвестиционния посредник, а именно :

1. Ценните книжа, предоставени под попечителството на в Българска банка за развитие АД се водят по отделни сметки за съхранение и управление на ценни книжа, водени на името на Клиента в Банката.
2. Безналичните ценни книжа на Клиентите се съхраняват в подсметка към сметката на Българска банка за развитие АД в съответната местна или чуждестранна депозитарна институция.

(3) Паричните средства за сделки с ценни книжа на клиента се съхраняват в нелихвена банкова сметка, специално открита в „Българска банка за развитие“ АД по ред описан, в договора за извършване на сделки с финансови инструменти за сметка на клиент.

Чл. 19. (1) Инвестиционния посредник е длъжен постоянно да следи ситуациите, при които могат да възникнат конфликт на интереси.

(2) Конфликт на интереси може да възникне между интересите на:

1. инвестиционния посредник и негов клиент;
2. между отделни клиенти на инвестиционния посредник;
3. инвестиционния посредник или негови клиенти и служители, които работят по договор за него.

(3) За избягване конфликта на интереси, инвестиционния посредник трябва да създаде строги правила за личните сделки на лицата, които работят по договор за него и последващ контрол на всички сделки с финансови инструменти.

Чл. 20. (1) Инвестиционния посредник е длъжен по подходящ начин да уведоми своите клиенти за съществуването на Фонд за компенсирание на инвеститорите. Този фонд осигурява компенсация на клиентите на инвестиционните посредници, в случаите когато посредника не е в състояние да изпълни задълженията към клиентите си, поради причини пряко свързани с неговото финансово състояние.

(2) Фондът изплаща компенсация на всеки непрофесионален клиент на инвестиционен посредник в законово определен размер.

Чл. 21. Банката изпълнява сключените договори с клиенти с грижа на добър търговец.

Чл. 22. В случаите когато инвестиционният посредник действа от името на клиента, обемът на представителната власт се определят с конкретния договор.

Чл. 23. (1) Ивестиционният посредник изпълнява поетите задължения лично.

(2) Възлагане извършването на конкретна сделка на друго лице е допустимо само, ако то е надлежно лицензирано и клиентът е овластят за това инвестиционния посредник, или ако това е станало необходимо за запазване интересите на клиента и от неизвършването му клиентът би претърпял вреди.

(3) Ивестиционният посредник уведомява незабавно клиента за заместването.

Чл. 24. Условието и сроковете на всеки договор се определят в конкретния договор, като се вземат предвид спецификата на отделните видове ценна книжа, борсовия правилник и търговския обичай.

Чл. 25. Отговорността за изпълнение на договорните задължения се определя в конкретните договори.

Чл. 26. Другите условия и срокове, както и възнаграждението за инвестиционния посредник и разходите за клиента, когато те не се включват във възнаграждението, се определят с договора.

РАЗДЕЛ IV **ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КЛИЕНТА**

Чл. 27. Клиентът има право да изисква точно изпълнение на договорните задължения от страна на инвестиционния посредник, като оказва максимално съдействие в тази насока.

Чл. 28. При подаване на поръчка за покупка клиентът е длъжен да осигури необходимите парични средства, за плащане на сделката, освен ако в конкретния договора не е предвидено друго.

Чл. 29. (1) За извършване на сделки с ценни книжа клиентите на инвестиционния посредник подават поръчки със следното минимално съдържание:

1. имената (наименованието) и уникалния клиентски номер на клиента и на неговия пълномощник;
2. вид, емитент, ISIN код на емисия и брой на ценните книжа, за които се отнася поръчката;
3. вид на поръчката (покупка, продажба, замяна);
4. дали поръчката се подава по препоръка на инвестиционни посредник или по преценка на клиента;
5. единична цена и обща стойност на поръчката;
6. срок на валидност на поръчката;
7. пазар на ценни книжа, на който да бъде изпълнена поръчката
8. обща стойност на поръчката;
9. количествено изпълнение на поръчката (частично), или (изцяло), ако в правилника на борсата е предвидено изпълнение „всичко или нищо“
10. такси и комисионни;
11. начин на плащане;
12. дата, час и място на подаване на поръчката;
13. подпис на клиента.

(2) В поръчката се вписва и нейният уникален номер.

(3) Подаване на поръчките по ал. 1 чрез пълномощник е допустимо само, ако той разполага с представителна власт за извършване на разпоредителни действия с ценни книжа и представи декларация по чл. 35 ал. 1 от Наредба № 38 на КФН.

(4) Инвестиционният посредник може да приема поръчки за сделки с ценни книжа, подадени по телефона или чрез друг дистанционен способ за комуникация от клиенти. В този случай инвестиционният посредник до края на работния ден съставя документ, съдържащ данните по ал. 1 и декларацията по чл. 35 ал. 1 от Наредба № 38, с който удостоверява съдържанието на дистанционно подадената поръчка. Документът по предходното изречение се заверява от лице от отдела за вътрешен контрол с полагане на дата и подпис на лицето.

(5) Инвестиционния посредник не изпълнява поръчка, подавана от пълномощник, който не е представил предварително пред инвестиционния посредник документите по чл. 25 ал. 1 на Наредба № 38 на КФН.

(6) В случая по ал. 4 инвестиционният посредник изисква от клиента, съответно от неговия пълномощник, в срок не по-дълъг от 5 работни дни да му предостави поръчката и декларациите по чл. 35 ал. 1 от Наредба № 38 на КФН в писмена форма.

(7) Разпоредбата на ал. 4 не се прилага относно прехвърляне на безналични ценни книжа от лична сметка по клиентска подсметка към инвестиционния посредник в Централния депозитар.

Чл. 30. Клиентът подава нарежданията за поръчки в писмена форма в офисите на банката или по телефон.

Чл. 31. (1) Клиентът може да оттегли поръчка, с изрично писмено уведомление, което трябва да бъде получено от банката преди сключването (изпълнението) ѝ или по телефона, като служителят приел отмяната на поръчката съставя документ за това, а клиентът подписва отмяната в срок от 3 работни дни. В случай, че Банката не е уведомена своевременно и изпълни поръчката, клиентът е длъжен да заплати на банката пълната стойност на сделката, както и направените от нея разходи.

(2) Действията, които банката е извършила в изпълнение на поръчката, като не е знаела и не е могла да узнае за нейното оттегляне, задължават клиента.

Чл. 32. Клиента няма право да дава поръчки относно финансови инструменти, за които притежава вътрешна информация, или относно ценни книжа и компенсаторни инструменти, които са блокирани в Централния депозитар, както и да дава поръчки относно сделки, представляващи прикрита покупка или продажба на ценни книжа и компенсаторни инструменти.

Чл. 33. Като страна по договора, клиентът поема съзнателно и в пълния размер риска, свързан с придобиването и с реализацията на предоставените от него ценни книжа.

Чл. 34. В случай, че клиентът не възрази писмено срещу представения отчет в двуседмичен срок от получаването му, се счита че отчетът е приет.

РАЗДЕЛ V

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ИЗМЕНЯНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРИТЕ С КЛИЕНТИ

Чл. 35. Всяка промяна следва да се извършва с изрично писмено съгласие на страните, под формата на допълнително споразумение и влиза в сила от момента на неговото подписване от двете страни, освен ако изрично не е договорено друго.

Чл. 36. Договорните отношения се прекратяват:

1. с изтичане срока на действие на конкретния договор, ако такъв е предвиден;
2. предсрочно, по взаимно съгласие на двете страни, изразено в писмена форма;
3. при прекратяване на юридическо лице - страна по договора;
4. с едномесечно писмено предизвестие, от всяка една от страните;
5. на други основания, предвидени в закона и в конкретния договор.

Чл. 37. Инвестиционният посредник ще откаже конкретна сделка на клиент, на основание, че се установи или се породи съмнение, че е налице „изпирание на пари“. В този случай инвестиционния посредник информира незабавно компетентните органи и не дължи на клиента обезщетение или неустойка, за отказа от изпълнението на сделката .

Чл. 38. При прекратяване на договорните отношения инвестиционния посредник има право:

1. да довърши сделката в полза на клиент, започната преди прекратяването;
2. да изисква от клиента всички такси и комисионни до датата на прекратяването на договора, както и възникналите загуби за инвестиционния посредник вследствие на прекратяването на договора;
3. да прехвърля финансовите активи и парични средства съгласно нарежданията на клиента след погасяване на всички задължения от него.

Чл. 39. Редът за прекратяване на договорните отношения се урежда в конкретните договори и не може да противоречи на императивните законови разпоредби.

РАЗДЕЛ VI

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИТЕ УСЛОВИЯ

Чл. 40. (1) Настоящите Общи условия стават част от конкретния договор само ако клиентът потвърди писмено, че ги приема.

(2) В конкретния договор с клиент непрофесионален инвеститор могат да се съдържат уговорки, които се отклоняват от Общите условия, ако с това не се нарушава законът и са в явен интерес на клиента. В този случай имат сила специалните уговорки дори ако съответните клаузи в Общите условия не са изрично отменени.

(3) Изменянето и заменянето на настоящите общи условия има сила за клиента, само ако той е бил уведомен писмено в 10 дневен срок от датата на промяната и е заявил, че ги приема. Ако в едноседмичен срок след уведомяването, клиентът не е уведомил писмено Банката, че отхвърля или приема направените промени, Банката ще приеме, че клиента е съгласен и приема измененията в настоящите общи условия.

Чл. 41. Промени в настоящите Общи условия, при които се сключват договорите с клиентите и в Тарифата се приемат от Управителния съвет на "Българска банка за развитие" АД и имат сила след одобрение на заместник-председателя, ръководещ управление Надзор на инвестиционната дейност към Комисията за финансов надзор.

РАЗДЕЛ VII

ДОПЪЛНИТЕЛНИ УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ УПРАВЛЕНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛЕН ПОРТФЕЙЛ ОТ ЦЕННА КНИЖА ПО СОБСТВЕНА ПРЕЦЕНКА, БЕЗ СПЕЦИАЛНИ НАРЕЖДЕНИЯ НА КЛИЕНТА

Чл. 42. При управлението на индивидуален портфейл от ценни книжа по собствена преценка, без специални нареждания от клиента, в договора се изброяват операциите, за извършването на които инвестиционният посредник е овластен.

Чл. 43. С подписването на договора клиентът предварително дава съгласието си си за всяка операция или сделка, извършена от инвестиционния посредник съгласно договора.

Чл. 44. Договорите за управление на индивидуален портфейл по усмотрение на инвестиционния посредник, без изрични нареждания на клиента, се сключват в писмена форма и задължително съдържат описание на инвестиционните цели и стратегии на клиента, както и ограниченията на инвестиционната дейност, ако има такива, вида на ценните книжа, които могат да бъдат придобивани от инвестиционния посредник за сметка на клиента, както и сроковете и начина за отчитане,

Чл. 45. Инвестиционният посредник извършва всички сделки и операции изцяло за сметка и риск на клиента.

Чл. 46. (1) Инвестиционният посредник, който е сключил договор за управление на индивидуален портфейл от ценни книжа и/или пари по собствена преценка без нареждане от клиента, е длъжен най-малко в края на всеки месец да изпраща на клиента отчет по чл. 15. ал. 1 по начин определен съгласно договора, а ако не са сключвани сделки - в края на всяко тримесечие.

(2) Инвестиционният посредник е длъжен да съхранява копие от отчетите и документите по ал. 1.

Чл. 47. Пазарната стойност на отделен инвестиционен инструмент се определя на базата на:

1. български корпоративни ценни книжа /акции/ и облигации търгувани на „БФБ–София“ АД – по цена на затваряне към последното число на месеца. В случай че няма сключени сделки през този ден, пазарната стойност се определя по цена на затваряне на регулирания пазар за най-близкия ден от двумесечния период.
2. български корпоративни /акции/ ценни книжа търгувани извънборсово – по справедлива стойност, определена по метода на нетната балансова стойност.
3. общински и ипотечни облигации, търгувани извънборсово – по метода на дисконтираните нетни парични потоци;
4. дялове/ акции от колективни инвестиционни схеми – по цена на обратно изкупуване за деня на оценката, публикувана в бюлетина на БФБ-София АД (ако има такава). Когато дяловете на договорните фондове не са достигнали минимално изискуемата нетна стойност на активите 500 000 лв., за пазарна стойност се приема нетната стойност на активите на един дял;
5. пазарната стойност на държавните ценни книжа издадени от Република България се оценяват по средноаритметичната цена „купува“, котирана от двама първични дилъри на ДЦК, към последното число на месеца, за който се изготвя оценката;
6. чуждестранни финансови инструменти, търгувани на регулиран пазар - по цена на затваряне или друг аналогичен показател на съответните пазари, информация за които се публикуван публично от мястото за търговия или в средствата за масово осведомяване в деня на оценяване / Reuters, Bloomberg и др/. При положение, че в деня на оценяване няма сключени сделки с дадената емисия,

се използва цена на затваряне от най-близкия ден, през който са сключвани сделки с оценяваната емисия финансови инструменти;

7. деривативни финансови инструменти, съгласно правилата за оценка на клиентските активи на Банката и по реда на Наредба № 23 на КФН;
8. паричните средства – по номинал, а паричните средства във валута – по фиксинга на БНБ за съответната валута към лева.

РАЗДЕЛ VIII

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 48. Индивидуалният договор с клиента задължително съдържа клауза, че клиентът е запознат с обявената тарифа, че е получил информацията, която инвестиционният посредник е длъжен да му предостави съгласно Наредба № 38 на КФН и ЗПФИ, и че е наясно с рисковете, свързани с инвестирането в ценни книжа.

Чл. 49. При възникнали противоречия между инвестиционния посредник и клиента във връзка с изпълнението на договора, те се уреждат като се следва принципа на добронамереност, като спорните въпроси се отнасят за решаване до компетентния български съд.

Чл. 50. За неуредените в тези Общи условия случаи се прилага българското търговско, гражданско материално и процесуално право.

Чл. 51. (1) Настоящите Общи условия се поставят на видно и достъпно място в помещението, в което инвестиционният посредник извършва сделките с ценни книжа. Инвестиционният посредник е длъжен да дава безплатни консултации по Общите условия, както и при поискване да предоставя копие от тях на клиентите.

(2) Инвестиционният посредник е длъжен при сключването на конкретния договор с клиент, да се позове изрично на настоящите Общи условия, като се включи клауза, че са неразделна част от договора и да даде по подходящ начин възможност на клиента да се запознае с тяхното съдържание,

Чл. 52. Настоящите Общи условия са приети на заседание на Управителния съвет на "Българска банка за развитие" АД с протокол № 48 от 17.12.2008 год.

ДИМИТЪР ДИМИТРОВ
ИЗП. ДИРЕКТОР

АНГЕЛ ГЕКОВ
ИЗП. ДИРЕКТОР